

ZAVRŠNA REČ TUŽILAŠTVA ZA RATNE ZLOČINE
U PREDMETU „ĐAKOVICA (LEKAJ)“

18. septembar 2006.

Maksimalna kazna za silovanja i ubistva

Ovde se radi o strašnom događaju, o mučenjima i torturi kakvu ljudski mozak teško može da zamisli, te su oštećeni trpeli nesnosne bolove i bili poniženi na najsiroviji način.

1. Utvrđeno činjenično stanje-događaj

Na osnovu izvedenih dokaza u istrazi i na glavnom pretresu, nesumnjivo je utvrđeno činjenično stanje koje sam predstavio u preciziranoj optužnici.

Naime, utvrđeno da je optuženi Lekaj Anton, kao pripadnik OVK, zajedno sa drugim pripadnicima svoje jedinice iskoristivši momenat kada je započela faza povlačenja srpskih snaga iz područja opštine Đakovica, 12. juna 1999.godine, zaposeo kontrolni punkt fabrike Emin Duraku, vršeci kontrolu stanovništva. U vršenju te kontrole istog dana oko 17,30 časova, zaustavio je svatovsku kolonu u kojoj su se nalazili Romi: oštećeni Tafaj Sofija, Tafaj Hasan, Šalja Ređ, Šalja Bedri, Zećiri Gzim, Zećiri Afijeta, Krasnići Bajram, Ljušaj Zvezdan, Bala Šaban, Beriša Sali,(11.lica)

Sva ova lica je najpre držao zatvorene u prostorijama fabrike, gde je, zajedno sa Škupi Arbenom, pokojnim Bestražin Besimom, Ukšinaj Rifatom i Hekuran Hodom, istovremeno kundacima i nogama tukao po glavi i telu oštećene Ljušaj Zvezdana, Zećiri Gzima, Bedri Šalju, kojima je Škupi Arben nožem nanosio telesne povrede u vidu posekotine po telu, dok je Zećiri Gzimu naneo posekotinu u predelu podbradka.

Nakon toga je sva ova lica protivpravno zatvorio u podrum hotela «Paštrik», gde ih je držao zatvorene četiri dana, gde ih je svakodnevno, zajedno sa drugim pripadnicima OVK, naizmenično ili svi zajedno i istovremeno tukli, nogama od stolice, palicama, kundacima i nogama. U tome je prednjačio optuženi (i Arben Škupi) koji je još i nožem nanosio telesne povrede zatvorenim licima, odesecao

pojedine delove tela, prste i uši, ponižavao, primoravajući ih da piju mokraću, jedu izmet, preteći im da će ih ubiti, govoreći im da napuste područje KIM-a, dok je mal. Sofiju silovao, najpre u podrumu, naočigled svih zatvorenih, a nakon toga je odveo u sobu hotela, gde je ponovo silovao i gde su je drugi pripadnici OVK silovali.

Sutradan, 13. juna, uhapšeni su i u isti podrum zatvoreni Krasnići Bajram, Gagović Rade a potom i Kerši Mehmet.

U noći 13. i 14. 06. optuženi je tukao ošt. Šalja Bedriju, i nad njim izvršio protivprirodni blud, tako što je Bedriju okr. Škupi Arben, stavio svoj polni organ u čmar, dok mu je okr. Ljekaj Anton istovremeno stavljao svoj polni organ u usta, a zatim oštećenom Gagović Radetu, naneo teške telesne povrede, tako što je držao ovoga dok mu je Škupi Arben nožem odsekao desno uvo, a potom odsečeno uvo ugurao u usta ošt. Šalja Ređi i naterao ga da jede, a nakon čega je prišao Krasnići Bajramu istim nožem, u nameri da ga liši života, zadao udarac u predelu grudnog koša sa leve strane i u predelu bubrega, nanevši mu ubodne rane u telu, usled koje je ovaj odmah preminuo na licu mesta.

U toku dana, 14.06. zatvorenike je posetio komandant Operativne zone «Dukađini» Ramuš Haradinaj koji je naredio da se Tafaj Sofija, Gzim Zećiri, Sali Beriša i Arfijeta Zećiri puste na slobodu, što je i učinjeno.

Ostale zatvorenike Bedri Šalju, Šalja Ređu, Ljušaj Zvezdana i Gagović Rada, optuženi je 15.06.1999, oko 02,00 časova, zajedno sa Bestražimi Besimom, Azemi Šabanom, Ukšinaj Rifatom, najpre vezao, pošto im je Arben Škupi saopštio da će po naredbi Ramuša Haradinaja biti streljani, pa su ih u dva motorna vozila odvezli na mesto zv. «Gropa Coftinave», u blizini klanice «Agimi», a potom, svi zajedno i istovremeno iz automatskog oružja, iz neposredne blizine, ispalili nekoliko rafala u njih, pri tome je pucao u grudi pok.Šalja Ređa, za to vreme su Arben Škupi i ostali pucali u Ljušaj Zvezdana, Gagović Rada koje su lišili života, dok je oštećeni Šalja Bedri, iskoristio nepažnju i pobjegao sa lica mesta.

Nakon ovog događaja, lica koja su preživela, zajedno sa svojim porodicama napustila su područje Kosova i Metohije.

Ovakvo činjenično stanje utvrđuje se na osnovu saglasnih iskaza svih oštećenih, saslušanih u svojstvu svedoka kao i na osnovu iskaza saslušanih svedoka koji imaju posredna saznanja o ovom događaju.

Izvesne razlike koje su postojale u iskazima oštećenih, posledica su neobrazovanosti tih svedoka i njihove nemogućnosti da na pravi način, rečima iskažu i opišu sve užase koje su preživeli i videli. Ovde se radi o strašnom događaju, o mučenjima i torturi kakvu ljudski mozak teško može da zamisli, te su oštećeni trpeli nesnosne

bolove i bili poniženi na najsuroviji način, pa je u toj situaciji i logično da se njihovi iskazi u potpunosti ne podudaraju u svim detaljima, jer je svako od njih na različite načine trpeo torturu i mučenje i telesne i duševne bolove, zbog kojih i nisu, možda, bili u stanju da rečima precizno iskažu svoja bolna iskustva i precizno i saglasno opredele ulogu svih pripadnika OVK u događaju u pitanju.

Osim toga, i istražni sudija i ja, u istrazi, i predsednik ovog veća uložili smo dosta truda da uspostavimo jezičku komunikaciju sa većinom oštećenih lica, s obzirom da oni koriste izvesnu mešavinu albanskog i romskog jezika, što je možda, u početku, za posledicu imalo određene nesaglasnosti, možda i nelogičnosti u njihovim iskazima, međutim, predsedniku veća i veću je, uz ne male napore, uspelo da uspostavljajući komunikaciju, eventualne nepodudarnosti u iskazima svedoka otkloni, kroz njihovo međusobno suočenje i njihovo suočenje sa optuženim.

Stoga možemo da zaključimo da svedoci oštećeni, koji bili zatočeni u podrumu hotela «Paštrik», i to Tafaj Sofija, Tafaj Hasan, Šalja Bedri, Zećiri Afijeta, na jasan, logičan i ubedljiv način iskazuju ono što su u podrumu hotela «Paštrik» doživeli i preživeli, dok su njihovi iskazi u bitnim detaljima međusobno saglasni.

2. Identitet optuženog, alibi i odbrana optuženog

Optuženi se tokom predhodnog postupka pred istražnim sudijom Veća za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu branio ćutanjem. Svoju odbranu izložio je nakon saslušanja svih predloženih svedoka u ovoj stvari, ne priznajući da je krivično delo za koje se tereti izvršio, navodeći da se u vreme koje je opredeljeno u Optužnici, nije nalazio u Đakovici, već da je sa svojom porodicom napustio Kosovo i Metohiju na dan 27. aprila 1999.godine i otišao u Republiku Albaniju, gde je boravio do 15.07.1999. godine. Negirao je i nadimak Pinčo. Pri ovakvoj odbrani ostao je dosledan i tokom glavnog pretresa.

Ovakvu odbranu okrivljenog potkrepljuju iskazi svedoka: Lekaj Kristine, majke optuženog Antona, Lekaj Petrita, brata optuženog. Međutim, s obzirom na blisko srodstvo koje ovi svedoci imaju sa optuženim, ovakve iskaze tretiram kao pristrasne i stračunate na to da potvrde alibi optuženog. Iskaz svedoka Lekaj Kristine je, po mom mišljenju, procesno neupotrebljiv, jer je ovaj svedok, na moje pitanje, jasno i precizno naveo da je bila prisutna i prvi i drugi dan kada je počeo glavni pretres i čula odbranu optuženog. Treći svedok navodnog alibija, Manceraš Ljudevik, tast optuženog, nije mogao pred nama da potvrdi da je video optuženog u Albaniji kada se zločin dogodio. Sa druge strane, svedok Kerši Mehmet ostao je neubedljiv, posebno u suočenju sa svedokom Bedri Šaljkom, u tvrdnji da nije video optuženog u prostorijama podruma hotela «Paštrik». Iskaz ovog svedoka u mnogome devalvira činjenica da je on tražio od Šalja Bedrija da ovaj optuženom oprost krv za ubijenog brata Ređa, nudeći da će mu optuženi napraviti kuću u Đakovici.

U dokaznom postupku, na pretresu održanom juče, sud je po službenoj dužnosti, bez predloga stranaka, pročitao iskaze četiri svedoka, odnosno zapisnike Privremene administracije Kosova, od 30.05.2006. godine, koje je sačinio međunarodni sudija na Kosovu i Metohiji. Prema sadržini ovih zapisnika četiri svedoka potvrđuju navodni alibi optuženog. Međutim, izjave ovih svedoka uzete su od organa koje naše pozitivno pravo ne poznaje i na način koji nije predviđen odredbama važećeg ZKP, pa takve izjave ne mogu imati kvalitet dokaza niti ih sud, kao takve može uzeti u obzir.

Osim toga, ovakva odbrana optuženog i izjave pomenutih svedoka u suprotnosti su sa svim izvedenim dokazima na glavnom pretresu, pre svega, u suprotnosti je sa sadržinama iskaza svih oštećenih, saslušanih u svojstvu svedoka i sa sadržinama iskaza drugih svedoka, koji su svi saslušani pred ovim sudom i na glavnom pretresu.

Ovi svedoci su rođeni i živeli, neprekidno do kraja juna 1999.godine, u Đakovici, gde je živeo i optuženi i svi su oni njega od ranije, pre konkretnog događaja dobro poznavali i sa njim nisu bili u lošim odnosima. Svedok Afrijeta Zećiri navodi da je pre početka ratnih dejstava na Kosovu i Metohiji, počev od 1996. godine, poznavala optuženog sa ulice, da ga je svakodnevno i viđala u društvu Škupi Arbena, te da su njih dvojica jedne prilike od nje oduzeli novac koji je ona tada zaradila. Svedok Husni Ramoci je određeno naveo da je poznavao optuženog i njegovog druga Škupi Arbena i da mu je poznato da su oni pre rata krali po Đakovici.

Činjenice i okolnosti vezane za identitet optuženog, potvrdu da je njegov nadimak Pinčo, okolnosti vezane za njegov raniji život i okolnost da je optuženi posle 10. juna u uniformi OVK i sa oružjem viđen na ulicama Đakovice potvrdili su svedoci Bedri Šalja, Mehmetaj Rame, Husni Ramoci, Rosanda Kabaš, Bahtjari Antigona, Vekić Biljana, koji su takođe znali optuženog.

U dokaznom postupku, u toku istrage, obavljena je radnja prepoznavanja okrivljenog od strane svedoka Tafa Sofije, Zećiri Afijete, Vekić Biljane i Bedri Šalje, koji su svi na nesumnjiv način prepoznali Lekaj Antona kao izvršioca označenog krivičnog dela. Ovim radnjama bio je prisutan Teki Bokši, branilac optuženog, koji nije imao primedbe na način na koji je prepoznavanja obavljeno.

Obavljena je i radnja suočavanja, pri kojoj su svi svedoci ostali dosledni u svojim kazivanjima a naročito dosledni u tvrdnji da je Anton Lekaj kritične prilike bio i u prostorijama fabrike «Emin Duraku» i u hotelu „Paštrik“ i da je prema njima, u zajednici sa drugim pripadnicima OVK, preduzima sve napred opisane radnje.

Imajući ovo u vidu, kao i činjenicu da svedoci na jasan, logičan i ubedljiv način iskazuju ono što su, najpre u prostorijama fabrike «Emin Duraku», a potom i u podrumu hotela «Paštrik» doživeli i preživeli, te da su njihovi iskazi u bitnim

detaljima međusobno saglasni i saglasni sa sadržinama svih izvedenih dokaza u toku istrage i na glavnom pretresu, te činjenicu da optuženi nije sudu pružio dokaze za svoj navodni alibi, može se izvesti zaključak da je odbrana optuženog, u kojoj negira svoje učešće i ulogu u izvršenju konkretnog krivičnog dela, neosnovana, i sračunata na izbegavanje krivične odgovornosti.

Iskazi saslušanih svedoka nalaze svoju potvrdu i u sadržini pismene dokumentacije koja je pročitana na glavnom pretresu.

Ovde, pre svega, mislim na sledeće pismene dokaze:

- Izveštaj iz KE za okrivljenog od 10.12. 2002.godine, i daktiloskopskog kartona SUP Đakovica za Lekaj Antona, gde u ličnim podacima za optuženog stoji da mu je nadimak Pinčo

- Izveštaj o organizovanju i delovanju terorističke OVK na području SUP Đakovica, u priodu od 01.01.1998. godine do 01.01.2000., SUP Đakovica broj 2698/04, od 25.10.2004.godine, iz kojeg se utvrđuje da je Ramuš Haradinaj kao komandant operativne zone Dukađini, formirao jedinicu za atentate i kidnapovanja, koja je u koordinaciji sa formacijom Vojna policija (PU-«Policia Ushtrake») vršila kidnapovanja i ilegalno zatočenje srpskih civila i drugih nealbana i da su u podrumu hotela «Paštrik» i u zgradi Auto-moto društva «Start», napravili ilegalne zatvore, u kojima su fizički mučeni i zlostavljani Srbi i nealbanci, a nakon toga i ubijani, dok se iz

- Izveštaja MUP RSrbije SUP Đakovica broj 233-254, od 08.02.2005.godine utvrđuje da Anton Lekaj od malena nosi nadimak Pinčo, da je bio pripadnik Vojne policije, a da je, nakon što su pripadnici srpske policije napustili Đakovicu, formirao grupu koja je sebe nazivala «Cipat», a iz

- Izveštaja MUP RSrbije -Resora javne bezbednosti, Štab MUP-a za AP KIM, broj 479-2/ 2004, od 27.04.2006.godine, Izveštaja UNMIK policije broj 391-1-C /05, od 12.04.2006.godine i Izveštaja Misije UN na Kosovu–civilna policija, broj 391-1-C /05, od 12.04.2006. godine utvrđuje se da su u hotelu «Paštrik « ubijena 4 lica-Roma sredinom juna 1999.godine.

Potpuna identifikacija optuženog, čiji je nadimak Pinčo, utvrđuje se i na osnovu Zaključka MUP R Srbije – SUP Leskovac – odeljenje krim-tehnika od 19.08.2006. godine, identifikacija otisaka Lekaj Antona i pravosnažne Presude Okružnog suda u Peći broj 44/01, od 22.08.2001.godine.

3. Postojanje oružanog sukoba i pripadnost optuženog strani u sukobu

Ovako utvrđeno činjenično stanje, uz sadržinu opisane pismene dokumentacije, a imajući u vidu i sadržinu sledećih dokumenata: Vojno-tehničkog sporazuma o Kosovu od 09.06.1999.godine, Rezolucije 1244, od 10. juna 1999.godine, Šematskog prikaza operativne zone Dukadžini, Spiska kidnapovanih i ubijenih Srba na području AP KIM, Izveštaja BIA, sa originalnom dokumentacijom koja je juče na pretresu pročitana, sa datumom 15.05.2006.godine, nameće i sledeće zaključke :

- na teritoriji Kosova i Metohije, počev od 1997. godine, postojao oružani sukob i to najpre između tada formiranih gerilskih organizacija koje su sastavljene od pripadnika albanske nacionalnosti i policijskih snaga Srbije, da bi kasnije, počev od 1998. godine, kada su gerilske organizacije prerasle u oružanu formaciju pod nazivom OVK, započeo oružani sukob između tako formiranih snaga OVK i oružanih snaga SRJ. Formirana OVK imala je vojnu organizaciju, materijalna sredstva, odgovornu komandu, što je ovoj formaciji omogućavalo da izvodi kontinuirane i usklađene vojne akcije i mogućnost osvajanja i kontrolisanja delova teritorije Kosova. Tako su formirane operativne zone kojima su rukovodili komandanti štaba. Područje opštine Đakovica pripadalo je operativnoj zoni Dukadžini, čiji je komandant bio Ramuš Haradinaj.

- optuženi Lekaj Anton je bio pripadnik naoružane vojne formacije OVK, Vojne policije

- tzv. grupe «CIPAT», za područje opštine Đakovica.

- Iskoristivši situaciju u kojoj je Savet bezbednosti doneo Rezoluciju 1244., 10. juna 1999.godine, i vreme kada su Oružane snage SRJ zaključile vojnotehnički sporazum sa NATO snagama, i obavezale se da se povuku sa područja KIM, u fazi povlačenja, naoružani pripadnici OVK, u sastavu brigade, pod komandom Ramuša Haradinaja, zaposeli su područje grada Đakovice početkom juna, odnosno 10. juna 1999. godine. U gradu su tada živeli stanovnici nealbanske nacionalnosti, Srbi i Romi, prema kojima su pripadnici OVK, grupa Cipat i Lekaj Anton kao pripadnik ove grupe, pod oružjem, odmah započeli sprovođenje torture (prema zatečenim građanima nealbanske nacionalnosti), pri čemu nisu poštovali odredbe paragrafa 9. tačka b. i c. i paragrafa 15. Rezolucije, jer nisu položili oružje u momentu kada su oružane snage SRJ započele proces povlačenja, već su, pod oružjem, kao oružane formacije, zaposedali teritorije na kojima je proces povlačenja započet, niti su se povinivali zahtevima međunarodne zajednice za demilitarizacijom niti zahtevima za uspostavljanje bezbednog okruženja na Kosovu.

- oružane snage Vojske Jugoslavije su se, zajedno sa policijskim snagama, povlačile u periodu od 10. do 20. juna 1999. godine. U tom periodu, za vreme povlačenja, te

jedinice bile su izložene napadima pripadnika OVK, koji su na njih otvarali vatru. Sam proces povlačenja oružanih snaga je, u vojnom i pravnom smislu, bila takva aktivnost koja je podrazumevala borbenu obezbeđenje.

Ove činjenice i okolnosti pružaju dovoljan osnov za tvrdnju da je oružani sukob, kao objektivni uslov inkriminacije za krivično delo u pitanju, postojao i u procesu povlačenja pripadnika vojske i policije sa Kosova i Metohije, sve do 20. juna 1999. godine, kada je ovaj proces završen i kada su snage KFOR-a zaposele teritoriju Kosova i Metohije.

Imajući u vidu da su se zločini za koje se optuženi tereti dogodili u vremenu od 12. do 15. juna, u vreme kada je još uvek postojao period oružanog sukoba, koji nije okončan postizanjem međusobnog mirovnog sporazuma ili međusobnog miroljubivog rešenja spora, već je rešenje spora, pomenutom Rezolucijom, faktički tek započeto, nameće se logičan zaključak da su zločini za koje se optuženi tereti bili usko povezani sa neprijateljstvima, odnosno oružanim sukobom koji je postojao na teritoriji Kosova i Metohije između srpskih oružanih snaga i snaga OVK.

Ti zločini su neposredno bili povezani sa oružanim sukobom, jer su vršeni u istom cilju i iz istih pobuda zbog kojih je konkretni oružani sukob nastao i vodio se, u cilju koji se sastojao u uspostavljanju potpune kontrole nad teritorijom Kosova i Metohije od strane OVK-a i proterivanju svog nealbanskog življa sa tog područja.

Istovremeno, zbog toga su neosnovani navodi optuženog isticani u njegovoj odbrani tokom ovog postupka da u konkretnoj situaciji nedostaje objektivni uslov inkriminacije za krivično delo u pitanju, odnosno da radnje optuženog nisu preduzete u vreme kada je postojao oružani sukob i u kontekstu tog sukoba.

Kako su konkretni zločini; dela i propusti koji se ovom optužnicom stavljaju na teret optuženom, kao pripadniku OVK-a, počinjeni u okviru oružanog sukoba, to je, zbog ove činjenice optuženi, kao pripadnik strane u sukobu, bio u obavezi da poštuje odredbe Ženevskih konvencija i da im obezbedi poštovanje u svakoj prilici.

4. Status žrtava

Nesporna je činjenica, a to je i utvrđeno u dokaznom postupku, da je svaka od žrtava konkretnih zločina bila je civil, pripadnik romske ili srpske nacionalnosti. To su bili obični, nezaštićeni, bespomoćni i nedužni ljudi koji sami lično ili pojedinačno nisu uradili niti nameravali da urade neki zločin ili prestup, niti su predstavljali bilo kakvu realnu pretnju optuženom i drugim pripadnicima OVK.

Kako su žrtve zločina za koji se optuženi tereti bile uhapšene i zadržane uglavnom po osnovu svoje etničke pripadnosti, odnosno po osnovu svog romskog ili srpskog

identiteta, to se one, kao takve i u meri u kojoj nisu bile zaštićene nijednom od drugih Ženevskih konvencija, moraju smatrati «zaštićenim licima» u smisli Četvrte Ženevske konvencije, s obzirom da su albanske vlasti očigledno smatrale da one-sve žrtve, zbog svog etničkog identiteta, pripadaju suprotnoj strani u oružanom sukobu.

Zbog toga se, u smislu člana 4. Ženevske konvencije IV, i na osnovu člana 2. stava 2. Protokola II, ima smatrati da svi oštećeni, imenovani u izreci, kao civilna lica, kao pripadnici srpske ili romske nacionalnosti, lišeni slobode i zatvoreni od strane pripadnika OVK, kao strane u sukobu, imaju status zaštićenih lica.

Pri tome, na ovakav zaključak nije od uticaja činjenica što se među oštećenima našao i Beriša Sali, koji je Albanac, jer je ovaj svedok vrlo brzo pušten iz podruma hotela «Paštrik» i to nakon što je nožem naneo telesnu povredu Romu Krasnici Bajramu.

5. Uloga optuženog i njegove radnje

5a. – zatvaranje

Optuženi je, zajedno sa drugim pripadnicima OVK, sva oštećena lica i žrtve lišavao slobode i zatvarao bez redovnog pravnog postupka.

Oštećene je optuženi, najpre, satima držao zatvorene u prostorijama fabrike „Emin Duraku“ a potom je, sva lica koja je lišio slobode prebacio u podrum hotela «Paštrik», gde je postojao ilegalan zatvor, i gde su svi držani zatvoreni ukupno četiri dana.

Svi su oni bili zatvoreni, iako nije postojala realna osnova da se veruje da je njihovo zatvaranje neophodno i nužno zbog razloga bezbednosti, niti je u vezi sa zatvorenim civilima optuženi poštovao zagarantovani postupak. Na ovaj način, optuženi je sam i sa drugim pripadnicima OVK prekršio citirane odredbe IV Ženevske konvencije.

Jedini razlog za hapšenje i zatvaranje ovih lica bio je taj što su im se oni obratili na srpskom jeziku i što su bili pripadnici srpske i romske nacionalnosti. To je i bio razlog zbog kojeg su sva zatvorena lica svakodnevno trpela razna poniženja, mučenja i torture, sakaćenja i silovanja a na kraju neka od njih bila i lišena života.

Sadržina dokaza izvedenih na glavnom pretresu upućuje na zaključak da su ovakva zatvaranja civila nelabanske nacionalnosti, otvorena nasilja, zverstva i mučka ubistva Srba na KIM, kao i drugi nasilni akti, koja su se u to vreme događala širom Kosova i Metohije, a koja su vršili pripadnici OVK, bila isključivo u funkciji sistematskog napada usmerenog prema njima i imala su za cilj proterivanje svog nealbanskog življa sa tog područja.

5b. – nečovečna postupanja, mučenja, silovanja

Svakodnevno premlaćujući oštećene nogom od stolice, palicama, kundacima, nanoseći im nožem posekotine po telu, a užarenom cigaretom nanoseći opekotine po celom telu, i odsecajući im pojedine delove tela, odsecajući uvo pokojnom Gagović Radetu i primoravajući Bedri Šalju da to uvo jede, primoravajući oštećene da piju mokraću i jedu izmet, i primoravajući maloletnu Tafa Sofiju da užarenom cigaretom nanosi opekotine po telu drugih zatvorenika, optuženi je, zajedno sa svojim «saborcima», postupao u nameri da žrtve ponizi i izvrgne ruglu i da im nanese težak duševni i telesni bol i patnju, pri čemu je očigledno bio motivisan prezirom prema dostojanstvu svih oštećenih - zatvorenih osoba.

Ovakvi postupci imali su za cilj da se od oštećenih iznudi priznanje o njihovoj navodnoj pripadnosti drugoj strani u sukobu, o čemu svedoči činjenica da su optuženi Lekaj Anton i okrivljeni, protiv kojih je postupak izdvojen, svi kao pripadnici OVK, ispitivali oštećene na okolnosti njihovog navodnog učešća na strani oružanih snaga SRJ, u vojnim operacijama protiv OVK, te tražeći od njih informacije o postupanju srpske vojske i policije u oružanom sukobu, a višeći torturu nad njima jasno im stavljali do znanja da moraju da napuste teritoriju Kosova i Metohije.

I silovanje ošt. Šalja Bedrija, bludne radnje koje je izvršio nad njim, silovanje oštećene maloletne Tafa Sofije, u podrumu, pred svima, rođenim stricem, tek venčanim mužem, i njegovom bliskom rodbinom, kao radnje koje je optuženi svesno preduzeo, imali su za cilj zastrašivanje, degradaciju, ponižavanje, diskriminaciju, kažnjavanje i uništenje ovih osoba.

Opisane radnje objektivno predstavljaju akte koji nisu u skladu sa osnovnim principom čovečnog postupanja i kojima se objektivno, namerno a ne slučajno, nanosi teška duševna i telesna patnja i ozbiljno napada na ljudsko dostojanstvo, pa je očigledno da je optuženi, zajedno sa drugim pripadnicima OVK, svesno kršio odredbe člana 27. Ženevske konvencije IV, kojima se izričito zabranjuje takvo ponašanje, propisujući da će se sa zaštićenim osobama u svakom trenutku čovečno postupati, dok je stavom 2. istog člana izričito propisano da će žene posebno biti zaštićene protiv svakog napada na njihovu čast, a naročito protiv silovanja. Silovanja i "bilo koji oblik nedoličnog nasrtaja" na žene zabranjuju i član 76 (1) Dopunskog protokola I i član 4 (2)(e) Dopunskog protokola II.

5c. – ubistva

Optuženi je, zajedno sa drugim pripadnicima OVK, učinio radnje kojima je nanosio povrede pojedinim licima, što je imalo za posledicu smrti koja je nastupila kod četiri lica.

Najpre je u podrumu hotela «Paštrik», naočigled svih, nožem zajedno sa Škupi Arbenom, pokojnom Krasnići Bajramu, naneo povrede u vidu ubodnih rana u vitalne delove tela, pa je od zadobijenih povreda ovaj preminuo na licu mesta.

Na kraju, ispaljujući rafale iz automatskog oružja, pucajući u pravcu žrtava Gagović Rada, Šalja Bedrija, Šalja Ređa i Ljušaj Zvezdana, ciljajući pri tom u vitalne delove tela, optuženi je, zajedno sa Škupi Arbenom i pok.Bestražini Besimom, očigledno postupao u nameri da ih liši života. Pri tome je kao posledica ovakvog postupanja kod žrtava nastupala smrt. Na ovaj način lišeni su života Gagović Rade, Ređ Šalja i Ljušaj Zvezdan.

Dokaz za to (dokaz za smrt ovih lica) leži u činjenici da su sva lica na spisku nestalih lica iz vremena događanja u podrumu hotela «Paštrik», da su leš pokojnog Krasnići Bajrama videla sva zatvorena lica u podrumu hotela, koja su bila i očevici njegovor umiranja, da je Šalja Ređ umro na rukama svog brata Bedrija, dok je svedok Krueziju Gazmend, Ređin rođak, njegove posmrtno ostatke nešto kasnije video, uočio na njegovom telu dve rane od metka, skinuo prsten sa njegove ruke i uzeo parče košulje. Nesporno je da je svedok Šalja Bedri video da Besim i drugi pripadnici OVK izvode Gagović Rada i Ljušaj Zvezdana, vezane, iz podruma, stavljaju u vozilo i odvođe na streljanje na isto mesto, na oko tridesetak metara od mesta gde su odvedena baraća Šalja, na koje je iz svog automatskog oružja pucao optuženi. Gagović Rade je lice koje je sudskom presudom proglašeno za umrlo.

Ove činjenice, uz podatak iz pismenih izveštaja UNMIK policije i UNMIK civilne policije, da je u hotelu «Paštrik» ubijeno četiri lica u kritično vreme, dovoljan je osnov za zaključak da su radnjama optuženog i drugih pripadnika OVK lišena života četiri lica koja sam gore pomenuo.

6. Na kraju, dozvolite mi da zaključim:

Opisane radnje i postupanja optuženog prema žrtvama, sa svim užasnim detaljima, koje sam napred izneo, prema žrtvama od kojih je svaka bila civilno lice, ne samo da predstavljaju teško kršenje humanitarnog prava, već su takve radnje istovremeno inkriminisane kao radnje izvršenja krivičnog dela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, iz člana 142. KZ SRJ i predstavljaju oblike izvršenja ovog krivičnog dela.

Pri tome je optuženi, kao saizvršilac, delujući zajedno sa drugim pripadnicima OVK, i ostvarujući svoj deo u procesu izvršenja dela, postupao umišljajno, jer je ostvarenje dela hteo kao svoje i kao zajedničko. Pri tome je postupao motivisan željom da nealbanskom življu učini život nepodnošljivim i da ga na taj način primora da napusti područje opštine Đakovica i tako ispuni zajednički opšti cilj: uspostavljanje potpune kontrole nad teritorijom Kosova i Metohije od strane Oslobođilačke Vojske

Kosova i proterivanja nealbanskog življa sa tog područja.

Prema tome, na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti, u radnjama optuženog stekla su se sva bitna obeležja krivičnog dela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142.stav 1. KZ SRJ, pa kako je Lekaj Anton i krivično odgovoran za ovo krivično delo, ja ostajem kod precizirane optužnice i predlažem sudu da se optuženi za ovo krivično delo oglasi krivim i kazni po Zakonu.

Predlažem da sud prilikom odmeravanja kazne uzme u obzir i ceni kao otežavajuće okolnosti na strani optuženog, pre svega težinu izvršenog krivičnog dela i nastale posledice.

Izvršena krivična dela imaju posebnu težinu zbog namernog oblika nečovečnog postupanja koje ono predstavlja, kao i zbog težine boli i patnje koju je optuženi svojim aktivnim učešćem nanosio žrtvama. Ovde se pre svega misli na seksualnu, nasilnu i ponižavajuću prirodu radnji koje je optuženi preduzimao prema žrtvama, a koje su radnje kod žrtava izazvale povećanu psihičku patnju i povećani osećaj poniženja. Ovo zbog toga što su žrtve bile pretučene nogom od stolice, palicama ili šipkom, kundakom puške, sakaćene nožem, odsecanjem uva i prsta. Pri tome je optuženi silovao maloletnu Tafa Sofiju i silovao Bedri Šalju i nad njim vršio bludnje radnje. Nema nikakve sumnje da su ovakvi postupci optuženog bili izuzetno okrutni i šokantni.

Posledice dela ogledaju se u lišavanju života četiri lica, trajnom ili delimičnom narušavanju psihičkog i telesnog zdravlja preživelih lica, na šta, na primer, ukazuje činjenica da je Zećiri Gzim posle ovog događaja izvršio samoubistvo, kao i to da su svi oštećeni, zajedno sa svojim porodicama, ubrzo nakon ovog događaja, napustili svoje domove, shvatajući da je za njih dalji život na Kosovu nemoguć.

Posledice ovog krivičnog dela moramo sagledavati i šire. To je samo jedan u nizu događaja uzrokovanih od strane pripadnika OVK, koji su za direktnu posledicu imali masovni odlazak srpskog, romskog i ostalog nealbanskog življa sa području Kosova i Metohije. Tako su, na primer, na području opštine Đakovica posle 20 .juna ostale da žive samo dve starice, sklonjene u obližnji manastir.

Dalje, mora se uzeti u obzir i ceniti na štetu okrivljenog njegova kriminalna prošlost pre rata i njegova sklonost ka vršenju imovinskih krivičnih dela i krivičnih dela sa elementima nasilja, zbog kojih dela je kao maloletnik bio privođen i poznat policiji Đakovica. Prema iskazu Afijete Zećiri optuženi je od nje na silu oduzeo novac koji je zaradila prevozeći građevinski materijal. Na ovakvu ličnost optuženog ukazuje i njegova osuda za kriv.delu nanošenja telesnih povreda vatrenim oružjem, što je utvrđeno citiranom pravosnažnom presudom suda u Peći. Posebno treba imati u vidu da se protiv optuženog na osnovu Rešenja istražnog sudije Veća za ratne

zločine vodi istraga zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio istovrsna krivična dela ratnih zločina.

Olakšavajućih okolnosti u ovom slučaju nema.

Optuženi Lekaj Anton je ovakvim postupanjem pokazao da ljudski život i ljudsko dostojanstvo, kao dve najveće vrednosti, za njega nemaju nikakav značaj i za njega ne predstavljaju ništa.

Dakle, samo izricanjem maksimalne zatvorske kazne prema optuženom može se postići svrha kažnjavanja sa gledišta specijalne i generalne prevencije.

*ZAMENIK TUŽIOCA ZA RATNE ZLOČINE
Dragoljub Stanković*

PRESUDA ANTONU LEKAJU

Dana, 18.09.2006. godine, Veće za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu izreklo je presudu optuženom Antonu Lekaju, i oglasilo ga krivim da je kao saizvršilac izvršio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, Član 142.1, KZ SRJ, a u vezi sa članom 22 KZ SRJ.

Anton Lekaj koji je u vreme izvršenja dela bio mlađi punoletnik, osuđen je na 13 godina zatvora. Tokom sudskog postupka, sud je utvrdio da je optuženi Anton Lekaj, tokom juna meseca 1999 godine, na teritoriji Autonomne Pokrajine Kosova i Metohije, kao član OVK, kao saizvršilac učestvovao u protivzakonitom zatvaranju 9 lica romske nacionalnosti, silovanju jednog lica, protivprirodnom bludu nad jednim licem, teškom telesnom povređivanju jednog lica, ubistvu jednog lica kao i u pokušaju ubistva jednog lica, pri čemu je nečovečnim postupanjem i mučenjem narušavao telesni integritet zatvorenih lica. Vreme koje je osuđeni Lekaj proveo u pritvoru od 17.08.2004, uračunaće se u izrečenu kaznu zatvora. Protiv donete presude dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje rešenja.